Godina II. — Broj 304.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 52·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Četvrtak, 10. kolovoza 1916.

„HRVATSKI LIST" izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sidanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 9. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Neprijatelj je bio suzbijen prama sjeveru. Na gornjem su Prutu osvojile naše čete vrhove na istoku od Vorohte. Uslijed prekjučerašnjih bojeva bile su i sile, koje se bore kod Otinijesa povučene u položaje pripravljene na zapadu. Bojna je djelatnost potrajala i jučer u tom prostoru kroz čitavi dan nesmanjenom žestinom. Na južnom krilu Bothmerove vojske suzbile su c. i k. pukovnije više jakih napadaja. Broj je zarobljenika, što smo ih uhvatili na jugu od Zalošča, narasao na 12 časnika i 966 momaka.

Hindenburgova bojna skupina: U Voliniji porasli su bojevi ponovno do najveće žestine, kao što i kod Terstyanskove vojske, gdje su bili Rusi tu i tamo suzbijeni u protunavalama, kao što kod Kisjelina i u koljenu Stohoda. Kod Kasovke poveo je neprijatelj u boj svoje gusto poredane mase, medju njima sibirske i gardijske čete. Bio je svuda, često puta borbom na bodove suzbijen. Kako što nije ni drukčije moguće samoubitačnim načinom, kojim se neprijatelj bori, tvori bojište pred našim položajima veliko polje lješina. Na jugu od Stobihve izjalovili su se opet ruski pokušaji, da predju preko rijeke.

Talijansko bojište.

Žestoki bojevi u području Gorice traju dalje. Jučer su popodne dospjela u grad pojedina neprijateljska odijeljenja. Kod brda Sv. Mihovila i Sv. Martina suzbile su naše čete ponovljene napadaje uz najteže talijanske gubitke. Istaknuo se je kod toga osobito honvedski pješadijski puk broj 17 iz Szekesz-Fehervarja.

Jugoistočno bojište.

Stanje nepromijenjeno.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 9. (D. u.) U noći od 8. do 9. t. mj. napala je skupina pomorskih ljetala vrlo uspješno s bombama neprijateljsku bateriju na ušću Soče i neprijateljsku stanicu pomorskih ljetala Borgo blizu Gradeža. Pogodili smo više puta u cilj. Pored žestokog neprijateljskog opstrljavanja vratila su se naša ljetala neoštećena.

Vodstvo c. kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 9. (D. u.). Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Bili su slomljeni englesko-francuski napadaji na sjeveru od Somme protiv čitave fronte od šume Foureaux do Somme, o kojima smo jučer javili. Englezi su izgubili 384 zarobljenika i 6 strojnih pušaka, te su pretrpjeli teške krvave gubitke. Isto se je tako u noći izjalovio jaki engleski napadaj iz linije Ovillers-Bazetin-le-Petit. Mnogi su se znatni francuski napadaji u odsjecima Thiaumont i Fleury, kao što i u šumi Chapitre i gorskoj šumi izjalovili s najtežim gubicima.

Njemački gubici kroz mjesec srpanj u zračnoj borbi iznašaju ukupno 19 ljetala. a engleskofrancuski ukupno 81 ljetalo, od kojih je 48 u njemačkom posjedu.

Istočno bojište.

Osujećeni su pokušaji prelaza na istoku od Friedrichstadta. Izjalovili su se neprijateljski napadaji u okolici Skrobove. Suzbili smo ponovljene jake napadaje na Stohodu. Bojevi na zapadu od Lucka bili su odlučeni nama u prilog. Odlučnom protunavalom austro-ugarskih četa bili su posve opet osvojeni izgubljeni dijelovi položaja na istoku od Szelvova. Dobili smo 350 zarobljenika i više strojnih pušaka.

Vrhovno vojno vodstvo.

Dogodjaji na moru.

Berlin, 9. (D. u.) Službeno se javlja: Od 31. srpnja do 5. kolovoza potopila je njemačka podmornica u Sjevernom moru 13 engleskih ribarskih parobroda i engleski vladin ugljenarski parobrod.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 9. (D. u.) Glavni stan javlja:

Ruske bojne sile, koje su bile mogle uslijed neprohodnosti cesta i prometnih puteva, te uslijed nepogoda godišnjeg vremena ustaliti se od nekoliko časa u okolici Bitlisa i Muša, bile su žestokim napadanjem i pritiskom, što ga naše čete uspješno izvršuju od jednog tjedna ovamo na desnom krilu, prisiljene, da nastupe uzmicanje. Kod toga su u našim rukama ostavili topova, pušaka i zarobljenika. Gorske kose na jugu od Bitlisa i Muša, što ih je bio neprijatelj najsavršenije utvrdio, i koje je žilavo branio, bile su od nas posve osvojene. U noći od 7. do 8. kolovoza zauzeli smo opet mjesto Bitlis. 8. kolovoza rano predale su se na jugu od Bitlisa dvije neprijateljske pješadijske satnije s oružjem. Mi smo proganjali neprijatelja, koji bježi prama Muradu. Na centrumu i na lijevom krilu nije bilo nikakovog bojnog podhvata od važnosti. Sa ostalih fronta nije dospjelo novih vijesti.

*

Carigrad, 9. (D. u.) Turske su čete unišle u Muš i u Bitlis.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 9. (D. u.) Službeni izvještaj od 8.

Svaki se dan zbivaju više manje jaki topovski bojevi. Pomaknute su naše straže na sjeveru od sela Ljumnice malko napredovale. Jedna je naša ophodnja prodrla u selo, istjerala je neprijateljske straže, što su se tamo nalazile, te se je ovršivši naložene joj izvide povratila u svoje sijelo. Od živahnog topovskog opstrljavanja pretrpjela je samo lahke gubitke.

BRZOJAVI.

S madjarskog sabora.

Budimpešta, 9. (D. u.) Zastupnička je kuća započela danas opet svoju djelatnost. Prije nego što se je prešlo na dnevni red ogradio se je grof Mihovil Karoly protiv mišljenja, što su ga raširili pojedini inozemski organi, kao da bi on bio pristaša mira pod svaku cijenu i istodobno posebnog mira s Rusijom i kao da je to bio jedan od razloga, radi kojeg je došlo do raskola u neodvisnoj stranci. Kazao je, kako njegova stranka želi, da rat postigne s vremenom takove uspjehe, koji bi omogućili trajni mir na demokratskoj podlozi. Karoly se potom ograđuje protiv tvrdnje, kao da je raskol u neodvisnoj stranci izazvao rumunjsku pogibao. On izjavljuje: Kako se god držanje Rumunjske odlučilo, neka čitavi svijet sazna, kako, bude li Rumunjska napala Madjarsku, dok bude i jednog Madjara na živolu, će se svaki napadaj suzbijati s najvećom odlučnošću. U sedmogradskim gorama da ne će napadać naći ljudi nego tigara. (Burno pljeskanje.)

Grof Appony izjavljuje, kako on želi trajni mir koji bi pružao najveće jamstvo za daljnje bivanje madžarske države i koji bi joj osiguravao sva sredstva moći. A to da je moguće jedino putem uvršćenje i ukorjenjenja onog saveza vlasti, kojemu je i dosad Madjarska pripadala, te koji nije nikada imao navalnih namjera, nego je bio, kao što i sam Karoly priznaje, obranbene naravi. Govornik je kazao, kako on za to nalazi jamstvo budućeg bezbrižnog opstojanja Madjarske u učvršćenju sadašnjeg saveza, a kako se samo po sebi razumije bez ograničenja vlastite suverenosti. (Burno pljeskanje).

Ministar predsjednik Tisza ističe, da se raskol u neodvisnoj stranci tumači u inozemstvu zlobno, te da je proizveo u rumunjskom javnom mnijenju i kod antante znatni utisak. Ministar se predsjednik priključuje Karolyjevim izvidima, da će madjarski narod dok bude živio i jedan Madjar, nastupati do zadnjega protiv svakog napadaja protiv njegovog integriteta. Mi nijesmo rata započeli, ali ća mo ga nastavljati, da branimo svoj integritet. Govori li se i danas sasma otvoreno o raskomadanju monarhije, a osobito Madjarske, to su krvavi udovi našeg tijela, koje hoće si da si porazdijele. A dok se to dogadja, u toj kući ne smije biti ni govora o miru, nego samo o borbi (Dugo trajno pljeskanje). Ta samo pobjeda može obezbijediti mogućnost budućeg trajnog i počasnog mira. Mi smo svi pripravni, da sklopimo častan, pristojan mir, ali u tom času nema razlike mnijenja, ni tu u kući, ni u čitavoj zemlji: naša je dužnost da se svim silama borimo dalje sve do pobjede (Burno pljeskanje. Klicanje: eljen!)

Kuća je po tom prešla, da raspravlja o poreznim osnovam.

Asquith o „pravednom ratu".

London, 5. Prigodom druge ratne godišnjice bila je održana pod predsjedanjem lorda Derbyja velika skupština u dvorani Queens Hall. Asquith je stavio na glasovanje slijedeću rezoluciju:

„Na drugu godišnjicu ovog pravednog rata daje ta skupština londonskih gradjana izražaja svojoj nepromjenljivoj odluci, da nastave do konačne pobjede ovu borbu, koja se vodi za ideale, za slobodu i pravednost."

Potom je Asquith izrekao govor, gdje je kazao izmedju ostaloga i ovo: „Neprijatelj se nalazi svuda u defenzivi. Na nijednom natištu nema on inicijative u svojoj ruci, niti kuša, da ju u ruci zadrži. Ima znakova o znatnom oslabljenju ili o iscrpljenosti. Najnoviji načini borbe u neprijatelja odavaju, po mojem mnijenju, nastup očajnog raspoloženja. Smjeram time na podivljanje i na dobro promišljenu okrutnost. Neprijateljskim pučanstvom, koje ne će, da sudjeluje kod uzdržanja i popravljanja vojničkih položaja tlačitelja njegove zemlje, postupa se u pravom smislu riječi kao s robljem. Strahote odvadjanja velikog dijela gradjanskog pučanstva iz Lille i iz drugih gradova sjeverne Francuske, nočna nahrupljenja u privatne kuće i odganjanje masa žena i djece predstavljaju skupa takovu povjest, koja će biti sramotna ljaga takodjer za vrlo blatne stranice povjesti njemačke vojske. Mi ovdje u Engleskoj ne možemo, da zaboravimo niti najnovijeg zločina počinjenog protiv nas samih, to jest umorenje kapetana Fryatta, koje ogorčuje čitavi svijet, da se svačija savjest na tu sramotu uvrijedjena uzbunjuje. Mi razmišljamo dogovorno sa saveznicima o sredstvima, koja da upotrebimo protiv početnika takvih infamija i protiv naroda, koji im sve pušta i dapače povladjuje im. Ali ne zaboravimo na predpuvjet za sve to, to jest, treba da prije rat dobijemo. To neka bude naš najprvi cilj, i sve ostalo moramo da mu podredimo. Opetujem, treba rat dobiti. Mislim, to je uvjerenje svih savezničkih glavnih stožera, da nisu još nikada bili izgledi za pobjedu tako sjajni, kao što su sada, niti nijesu toliko obećavali."

Stürmer okreće koplje.

Stockholm, 7. Petrogradske „Birževije Vjedomosti", koje valja sada smatrati službenim organom novoga ruskoga vanjskoga ministra, ministarskog predsjednika Stürmera, priopćuje na uvodnom mjestu polusložbenu izjavu, koja je u stanovitom obziru originalna. U toj se izjavi raspravlja naime o odredbi naperenoj protiv sve češčih kršenja švedskih saveznih prava sa strane Rusije i Engleske, kojom se zabranjuje boravak tudjih podmornica u švedskim teritorijalnim vodama, te dolazi do slijedećega komentara:

„Odredba švedske vlade naperena je bez sumnje protiv Njemačke, jer je ruska ratna ladja tekom cijeloga rata bila samo jednom prisiljena, da prestupi područje švedskih teritorijalnih voda i da tamo istrijeli nekoliko hitaca, koji nijesu uostalom Švedima prouzročili nikakve štete.... Švedska odredba ne spominje doduše izričito njemačkog pomorskog gusarstva, koje Švedima zadaje osjetljivih gubitaka, ali jasno dokazuje, da je sada u Švedskoj nestalo njemačkog hipnotizirajućeg upliva. Može se predmnijevati, da se u priopćenju zabrane sa strane Švedske odrazuje raspoloženje cijeloga skandinavskoga bloka, koji sve više dolazi do uvjerenja, da valja jednom učiniti konac njemačkom pritisku."

Ne ćemo razmatrati, kako će to osobito službeno rusko shvačanje švedske odredbe tumačiti ovdješnja mjerodavna mjesta; na svaki je ali način novi ruski ministar vanjskih poslova time dokazao, da se još nalazi u povojima diplomatske tehnike.

Darfurski sultan skinut.

Bern, 8. Dopisnik lista „Secolo" javlja iz Kaira, da je engleski generalni guverner u Sudanu Sir Wingaten-paša izdao naredbu, kojom se skida Ali Dinar, darfurski sultan, radi bune protiv engleskih oblasti. Sultanat se sada naiazi pod upravom i neposrednim nadzorom sudanske vlade.

Po drugoj je vijesti iz Kaira veliki šerif u Meki imenovao šerifa Sajefa Omara svojim zastupnikom u Egiptu.

Odstup Hendersena.

London, 9. (D. u.) Reuter. Predsjednik ureda za poduku, Henderson je odstupio, pošto mu je bilo nemoguće, da vrši istodobno dužnosti ministra za poduku i svoje zadaće, koje su u svezi sa radnom strankom. Govori se, da će Henderson ostati u kabinetu kao savjetnik radne stranke.

Skupština francuskih socijalista.

Pariz, 8. Skupština socijalističke stranke i francuske skupine medjunarodne radničke organizacije sastala se je u nedjelju prije podne. Kod rasprava su bila prisutna trojica socijalističkih ministra. Skupština se ponajprije bavila pitanjem uspostave medjunarodnih odnošaja i trajnoga mira. Pressemane je kod toga zahtijevao zajedničku skupštinu socijalista savezničkih država, da se vlade prisili, da točno označe ratne ciljeve. Protivnici uspostave medjunarodnih odnošaja prouzročili su nuždu obrane samostalnosti naroda. Cachin je spomenuo, da je Asquith dovoljno označio ciljeve vojne. Brizon je uložio predlog, u kojemu izjavljuje, da se slaže sa Kienthalovom rezolucijom.

Rat na moru.

London, 9. (D. u.) Lloyd javlja iz Stockholma: Kod svjetionika je Sinngrundet potopila njemačka podmornica danski bark. Čini se, da je bio potoplen i engleski parobrod „Trident".

Kopenhagen, 9. (D. u.) Ritzauov ured javlja iz engleskog vrela, da je maleni engleski parobrod nepoznatog imena nabasao jutros u polju mina jugozapadno od Falsterba na minu i potonuo.

London, 9. (D. u.) Lloyd javlja: Podmornica je potopila dne 5. kolovoza grči parobrod „Achilleos" na visini od Rta Bagur.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 8. Služb. izvještaj od 7. t. m.

Neprijatelj je poduzimao ofenzivu na više mjesta rijeke Stohod, ali je bio suzbijen. U području rijeka Graberka i Seret traje naša navala dalje. Naše su čete osvojile utvrđene položaje u okolici sela Zvojin i Kostinijec. U tom su se šumovitom području odigrali žestoki napadaji na bodove. Naše napredovanje zbiva se pod vrlo teškim neprilikama, pošto su cestovne sveze prekinute, a zemljište je pretvoreno u močvare. Na Koropjecu poduzimao je neprijatelj niz snažnih napadaja u prostoru kod Velešnjova. Svi su ti napadaji bili suzbijeni, te je neprijatelj kod toga pretrpio teške gubitke.

Kaukaska fronta.

U okolici Kilkid-Čiflika i Erzinjana napredovale su naše čete za više vrsta. Na sjeveru od rijeke Murad-Čaj potrajale su navale kroz čitav dan, ali su bile suzbijene. U okolici Muša nastavljaju Turci svoje tvrdokorne navale, te kreću bliže k našim četama, koje su se povukle malo prama sjeveru. U okolici Bitlisa bile su neprijateljske sile, koje su poduprte odjeljenjima Kurda prešle u napadaj, uspješno suzbijene vatrom pušaka i ručnih granata te protunavalama.

Francuska.

Paris, 8. Služb. izvještaj od 7. t. m. 11 s. u noći.

Sjeverno Somme zauzele su naše čete kasno u noći na sjajan način crtu njemačkih strijeljačkih jaraka medju šumom Hem i rijekom, istočno dvorca Monacu. Zarobili smo 120 vojnika i zaplijenili od prilike 10 strojnih pušaka. Južno Somme bijaše naše topničtvo vrlo djelatno te je naperilo uspješnu uništujući vatru na neprijateljske baterije kod Lihonsa. Na desnom brijegu Moze smo tekom jednog jedinog poduzeća uznapredovali južno utvrde Thiaumont. Zaplijenili smo 5 strojnih pušaka. U osvojenom smo dijelu našli mnogobrojne lješine njemačkih vojnika. Nakon dosta živahnih bojeva zauzeli smo nekoliko kuća u zapadnom dijelu sela Fleury.

Pariz, 9. Služb. izvj. od 8. t. mj. na večer.

Prodrli smo ponovno u utvrdu Thiaumont.

Engleska.

London, 7. Vrhovni zapovjednik u Egiptu javlja o slijedećim potankostima boja u okolici Romani, što se je vršio 4. t. mj.: U svezi sa bočnim napadajem na naše južno krilo poduzeo je neprijatelj frontalni napadaj na engleske jarke upotrijebivši zato 14.000 momaka i teške haubice. Frontalni se je napadaj izjalovio. Pred frontalnim je napadajem naše konjaničtvo polako uzmaklo. dok nije neprijatelj na večer 4. t. mj. došao u pješčane prudine. Tada su sve vrsti naših četa poduzele protunavalu, koja je imala potpuni uspjeh te je u zoru 5. t. mj. započelo žilavo proganjanje uzmičućeg se neprijatelja, koje se proganjanje kod pisanja toga izvještaja nastavlja. Neprijatelj je imao teških gubitaka te smo do 8 sati na večer 5. t. mj. zarobili 2500 neranjenih vojnika, medju kojima i nekoliko Nijemaca i zaplijenili 4 gorska topa i broj strojnih pušaka. Naši gubici nijesu teški. Novozelandski i australski su konjanici pokazali veliku žilavost kod držanja jakoga bočnoga napadaja, a kod proganjanja najveće hvale vrijedni energiju i poduzetnost. Sudjelujuće teritorijalne čete ponijele su se izvrsno, osobito kod gibanja preko dubokog pjeska uza svu veliku vručinu. Monitori su znatno podupirali operacije svojom vatrom iz zaljeva Tina, dok je djelatnost kraljevskog ljetalačkog zbora bila odlična.

London, 9. Službeni izvještaj od 8 t. m.

Boj traje dalje. Neprijatelju je uspjelo, da je kod ulaza u Giullemont, sjeveroistočno Pozieresa, zaposjeo jarke u opsegu od 50 jarda.

London, 8. Službeni izvještaj od 7. t. m.

Proganjanje Turaka na istoku od Sueca traje dalje. Mi smo zadali neprijatelju teške gubitke, te smo uhvatili 3145 zarobljenika.

Italija.

Rim, 7. Služb. izvještaj od 6. t. mj.

Duž fronta medju Ečavom i gornjom Sočom nastavio je neprijatelj žestoko opstrijeljavanje naših linija i krajeva, kojemu su na mnogim točkama slijedile pješadijske navale. Juče je neprijateljsko topništvo bilo osobito djelatno na lijevom brijegu potoka Leno di Valarsa u od-

sjeku Pasubio te kod izvora potoka Posina. U dolini Sugana i u gornjem Cordevole vršile su se pješadijske operacije, koje su se istakle osobitom žilavošću na obroncima Monte Sief, gdje su se izjalovile tri neprijateljske navale protiv naših položaja. Kod izvora potoka Canteana u odsjeku Falzarego obasuli su neprijateljske baterije naše linije sa više od 500 granata, a da nijesu slomile našeg čvrstog otpora. U dolinama Chiasso i gornje Dogne je neprijatelj ponovno opstrijeljavao krajeve. Naše je topništvo odgovorilo opustošenjem neprijateljskih tabora u Raiblu i u dolini Seebach.

Na donjoj Soči živahan topovski dvoboj. Naša su taneta zapalila skladišta u Nabrežini i na udaljenijoj strani brda Kosič. Kod navale, što bijaše izvršena 4. t. mj. u odsjeku Tržič, bilo je ustanovljeno, da je neprijatelj ostavio u strijeljačkim jarcima, što smo ih mi osvojili, osobitu vrst bomba sa zagušljivim plinovima.

Domaće Vijesti.

Iz Hrvatske.

† **Olga pl. Marochini.** U Krasici umrla je onamošnja učiteljica Olga pl. Marochini. Bila je na glasu kao vrsna učiteljica. Pokoj joj duši!

Nove odredbe na Sušaku. Kr. je kot. oblast na Sušaku izdala slijeđeća pravila za kućni red: 1. Glavna kućna vrata smiju u zimsko doba biti otvorena od 6 sati ujutro do 9 sati uveče, a u ljetno doba, od 5 sati ujutro do 10 sati na večer. Čišćenje odijela, postejjine itd., te ispraživanje sagova smije se obavljati samo od 7 sati ujutro do 11 sati prije podne. 3. Strogo se zabranjuje stanarima izlagati i ispraživati rubeninu i sagove na prozore i na balkone naprama ulici, već se to može učiniti u kućnom dvorištu ili balkonu. 4. Na ulicu nije dopušteno bacati nikakvih stvari. 5. Zabranjeno je puštati pse po stubištu i predvorju bez nadzora. 6. Strogo se zabranjuje držati na tavanu pogibeljne i upaljive stvari, kao i na večer golom svijećom onamo zalaziti. 7. Ne smije se bacati u zahode smeće, razne krpe i druge stvari. Šteta koja bi otuda nastala, imat će krivac nadoknaditi. 8. Svaka se halabuka, te pjevanje i muziciranje u stanu iza 10 sati uvečer strogo zabranjuje.

Početak sezone u kr. hrv. zem. kazalištu. Javljaju iz Zagreba: U „Hrvatskom kazalištu“ počeli su pokusi za narednu sezonu, koja će se otvoriti 1. rujna remek-djelom kajkavske literature, komedijom „Matijaš, drabancijaš djak“ Tita Brezovačkoga.

Kunići iz Hrvatske u znanstvene svrhe. „Hrvatski Lloyd“ donosi: Doznajemo da je zemaljska kazniona u Lepoglavi prodala jednom bečkom znanstvenom zavodu u svrhu istraživanja i pravljenja seruma 70 kunića uz cijenu od 5 kruna po komadu. Mi ovoj prodaji ne prigovaramo, jer je uslijedila u znanstvene svrhe, ali ne smijemo prešutjeti, da je taj kup odavlje ponudjen, kao da se ti kunići ne bi mogli u druge svrhe upotrebiti ako i ne za direktni konzum, a to barem za rasplod. Ako se uzme u obzir, da su ti kunići teški oko 2 do 2 i pol kilograma, te je cijena veoma niska i mnogi bi se bio za kup odlučio, da su na našem tržištu ponudjeni.

Nadamo se stoga, da će zemaljska kazniona, kad će opet imati veću količinu kunića, dati iste kod nas na prodaju, jer je u austrijskoj poli kunićarstvo dobro razvijeno, pa si znanstveni zavodi mogu veoma lako iz bližih krajeva nabaviti kuniće. Naši kunići neka ostanu kod nas.

Drugi puta procvala jabuka. „Hrv. Riječ“ donosi: U Retfali (kraj Osijeka) prolistala i procvala je jabuka, u dvorištu kuće Šandova Bakoa, koja je bila prigodom posljednje velike vatre u dobroj polovini izgorjela.

Iz Dalmacije.

Preinaka u nazivlju mjesta u Dalmaciji. Brzojavlja se iz Beča: Kompetentni su faktori — uvaživ hrvatski značaj Dalmacije i dosadanju krivdu, koja je omalovažavala taj karakter — naložili, da se moraju imena pojedinih mjesta, gradova i otoka u Dalmaciji nazivati njihovim pravim imenima t. j. kako ih nazivaju Hrvati dotičnog kraja.

Ta je vijest dne 7. o. mj. službeno potvrdjena i razglašena. — Da se otklone nesporazumci, imadu se do 30. juna 1917. uz hrvatska nazivlja donositi u zaporkama i potalijančena nazivlja, a nakon toga se imadu upotrebljavati samo hrvatska nazivlja.

Poštansko ravnateljstvo u Dalmaciji. Kako je poznato, bilo je poštansko ravnateljstvo premješteno svojedobno iz Zadra u Knin, dok se je sada i opeta vratilo u Zadar.

Vojničke potpore u Dalmaciji. U junju o. g. bilo je isplaćeno rodbinama mobiliziranih vojnika u Dalmaciji vojničkih potpora u iznosu od 5,104.720 K; od početka mobilizacije 77,320.126 K.

Morski pas. Javljaju iz Velikoga Rata, da su dva ribara ulovila u mreže morskoga psa, dugoga 3 m. 60 cm., a teškoga 300 kg.

Cijena krumpiru u Zadru, koju su špekulanti u zadnje doba povisili na 1 K po kilogramu, snižena je na 68 filira.

Razne Vijesti.

Junaštvo Hrvata. „Tiroler Soldaten Zeitung“ donosi: Pričuvni narednik Antun Rogelić-Lukić jedne pješačke pukovnije, koji se od početka rata nalazi na bojištu, iskazao se kod svibanjske ofenzive u Italiji toli hrabro i požrtvovno, da je odlikovan zlatnon kolajnom za hrabrost. On je svoj odio toli uspješno vodio, da je zarobio 8 časnika i 250 momaka, dva talijanska bacala mina sa potpunom opremom i 25 škrinja municije. Prama tome mogao se je zaroblјeni materijal odmah uporabiti protiv neprijatelja. Osim ovog odlikovanja dobio je hrabri podčasnik čitavi niz visokih i odličnih priznanja.

Privatni tečaj za srednje škole u Beču. Na srednjoškolskom zavodu za bjegunce s juga u Beču, u petom kotaru, Reinergasse, br. 39, otvorit će se sredinom augusta pripavni tečaj za one dječake, koji žele pohadjati koju srednju školu. Upisivanje vrši se svaki dan kod ravnateljstva zavoda.

Italija ne će Njemačkoj objaviti rat. Javljaju preko Ženeve, da je zaključak tal. ministarskoga vijeća, uslijed kojega se nema Njemačkoj objaviti rat, pobudio medju ratnim agitatorima veliko uzbudjenje. Sonnino bio je prisiljen dati pouzdana objašnjenja. U izjavi je naglasio, da je objava rata samo odgodjena, kako bi uplivisala na Rumunjsku. U Rimu se naime nadaju, da će Rumunjska doskora stupiti u rat.

Izjava kralja Ferdinanda o položaju. Kako se iz Bukarešta javlja, primio je kralj Ferdinand dne 2. o. mj. rumunjskog poslanika u Beogradu, Filalitija, koji sada boravi u Krfu, u privatnu audijenciju. U razgovoru povedena je riječ i o položaju na Balkanu, te o postupanju sila sporazuma prama Grčkoj. Kralj je rekao, da je to sramota, koju će i historija kao takvu zabilježiti. Povodom pronešenih glasova, da će ruske čete bit propuštene kroz Dobrudžu, rekao kralj: „Dok sam ja na ovom mjestu, ne ću dopustiti, da tuđje čete prodru na moju zemlju. Svaki takav pokušaj spriječit ću kako ja znam.“

Udruženje njemačkog naroda. Članovi njemačkog narodnog udruzenja, kao pododbor njemačkog narodnog saveža, održali su dne 1. o. mj. sjednicu, u kojoj su pretresali pitanje budućih političkih organizacija Nijemaca u Austriji.

Aktivno učestvovanje Portugala u svjetkom ratu. Prema vijesti „Timesa“, imao bi se doskora sastati portugalski kongres na izvanrednu sjednicu. Svrha je sastanka, da se odluči o aktivnom učestvovanju Portugala u svjetskom ratu.

K izborima u Grčkoj. „Beogradske Novine“ donose: Jedan nepotvrdjeni brzojav iz Atene „Petit Parisiena“ javlja, da članovi kabineta Zaimisa, u svrku da dadu dokaza o svojoj neutralnosti, ne će kandidirati prigodom novih izbora za komoru.

Suhomlinov obolio. „Novoje vremja“ javlja, da je ratni ministar Suhomlinov u tamnici obolio. Vojna je oblast dozvolila, da se pregleda od triju liječnika, medju kojima je bio i tjelesni liječnik Sirotiniev. Liječnici se složiše u izjavi, da je bolest opasna, tim opasnija, jer su se pojavile komplikacije radi velike duševne uzbudjenosti. Čini se, da je sve to učinjeno samo za oslobodjenje Suhomlinova.

Borbe na grčkom području. Prema vijesti „Secola“ traju već nekoliko dana borbe na grčkom području. Srpske čete razvijaju svoju djelatnost, a svrha im je, da bace Bugare iz njihovih položaja, što su ih u travnju zaposjeli. „Secolo“ naglasuje, da su Srbi jur osvojili niz vojnih položaja, te da su ih, usprkos snažnog bombardovanja neprijateljskog topničtva, i zadržali. Zarobljeno je više Bugara, dok su srpski gubici neznatni.

Eksplozija u tvornicama municije. Iz New-Yorka stižu vijesti, da je u tvornicama National Storage Company u New-Yorku odletjelo u zrak stotinu vaguna i više ladja krcatih municijom. Eksploziju osjetili su i u New-Yorku. Dosele nije poznato, da li je vatra podmetnuta ili je eksplozija slučajno nastala.

Kazna za Bugare. „Corriere della Sera“ piše, da se iskrcanje ruskih četa u Solun ne smije smatrati samo kao dokaz o jedinstvenosti fronte saveznika, već da to znači ujedno i kaznu za Bugare. Bugarska koja je stvorena po Rusiji, dok se je sada priključila centralnim vlastima, bit će po svome osloboditelju kaćnjena.

Američka legija. Kanadski listovi javljaju, da će sa narednim transportom kanadskih četa za antantu otputovati takodjer američka legija, koja je sastavljena isključivo od državljana Sjedinjenih država.

Novi francuski topovi. Francuski senator Bérangér izjavio je pariškomu dopiniku „Daily Newsa“, da je Francuska do sada izgradila 12 topova od 40 cm. Za transportiranje topova napravljene su posebne tračnice, koje su tako konstruirane, da se dadu brzo sastaviti i rastaviti. Za poslugu nužno je 24 vojnika.

Za mir. Dne 1. augusta zvonila su u čitavoj Danskoj cijeli četvrt sata sva zvona u svrhu izmoljenja ponovnoga svjetskoga mira. Sve crkve bile su vjernima otvorene. Održane su brojne skupštine, na kojima su prihvaćene resolucije za skorašnji mir.

KINO
Crvenog križa.
ULICA SERGIA BROJ 34.
Tajna Moskve
kriminalna drama u 3 čina.
I on ju ipak dobije
veseloigra.
Nepreklidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—: II. prostor 40 fil.
Uči se može kod svake slike.

Štev. 1300/16.

Razpis.

Podpisano županstvo razpisuje mesto pisarniškega pomočnika.

Pogoji: Dva razreda srednjih šol, avstrijsko državljanstvo in poznavanje slovenskega jezika.

Prednost imajo vojaki-invalidi iz Istre, ki poznavajo nemški in italijanski jezik in so izvežbani v občinskih poslih.

Plača po dogovoru.

Rok za vložitev prošenj do 1. septembra 1916.

Županstvo občine

Podgrad, dne 4. avgusta 1916.

69 Upravitelj: **Petrič.**

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI
posluje
opet redovito u svojim
prostorijama
Narodni dom, I. kat, desno
Ured je otvoren svaki delavni dan:
od 9—12 sata prije podne te
od 4—6 sata poslije podne.
Za nadzorni odbor: Dr. Lovro Scalier
Za upravni odbor: Dr. Ivo Zuccon
68

AUGUST ŠENOA.

Vladimir.

(Nastavak.)

„Idi, Eugenije, tvoje su riječi hladan pljusak na žarko domorodno srce. Ti mi tu prodiješ kao kakov stari fratar ili čelavi filozof. Zao mi te je. Mi ćemo ostati prijatelji, do smrti prijatelji, al u tom se nikad ne složismo. Ja tvrdo na tom stojim, da nam cvate skora sretna budućnost, jer svim žilama naroda protiče krv domorodnim zanosom: nikad nijesu Hrvati toli dobro stajali, kao što sada. Ti vidiš same crne oblake.“

„A ti samo rumenu zoru. Ti čuješ samo stihove, ti vidiš samo andjele; svaki ti je čovjek najbolji prijatelj, svako nagadjanje kupuješ pod gotovu istinu, a nadaš se već sutra onoj sreći, koja će istom, ako Bog da, za pedeset godina osvanuti.

„Ali molim te, Eugenije, odakle tebi ta mudrolija, te govoriš, kao kakav starac?“

„Od moga strica, župnika, koji je preklani umro. Velik dio svakih praznika probavio bih, kako i sam znaš, kod njega tamo u gorama varaždinske županije. Bijaše to vrlo čudan čovjek, gotovo pustinjak. Malo si kada vidio na njegovu licu smijeha. Njegovo čelo bijaše mrko košto i šuma oko njegova župnog dvora; njegovo tijelo bijaše suho, žilavo, čvorasto kao stari grabar. Malo je kada govorio, mnogo čitao, puno razmišljao. Često sam ga pratio po gori, gdje je pomno učio prirodu i njezine pojave. Ljudi su o njemu kojeđta buncali, njegovi ga drugovi zvali jakobincem, premda je vrlo pobožan bio, al je mrzio svako ropstvo. Kod tih gorskih šetnja otvorila bi mu se često preda mnom duša, a iz istija izlažahu tada promuklim glasom kratke isprsjecane riječi: „Pazi sinko, što ti velim,“ reče jednom. „Kuha se. To je dobro. Mlado se vino miće. Al čuvaj se pjene. Mnogo će trebati vremena, dok se sve u narodu pročisti, dok bude jasno i krepko. Sad je to mladi mošt, poezija. Proza mora doći, tvrda proza. Tvrd kamen, sinko, tvrd, komu ne može dlijeto ništa, gdje ne može svaki bijes urezati svoje ime. Ne računaj prebrzo. Prevario bi se. Ja to znam. I ja sam bio poeta, ali — — —“ tu starac umuknu i nastavi poslije časka: „Ja toga doživjeti ne ću; možda ćeš ti, možda i ne ćeš, jer se tomu hoće puno, puno vremena. Al bilo što bilo, ti mi stoj uvijek uza svoj narod, uz pravicu; ozbiljno i razborito vrši svoju dužnost za narod. Budi čitav čovjek!“ Još mi je više toga govorio starac. Kad umre, ostavi mi oporukom dosta veliku svotu novaca, krasnu knjižnizu i omašan rukopis, pisan njegovom rukom. Čudom bi se čudio, prijane, da vidiš tu knjižnicu hrvatskoga seoskog župnika; ni u snu ne bi pomislio, da je taj starac u požutjeloj popovskoj haljini skupio toli divnu skladbu čovječjeg znanja i umjeća od zadnjih 300 godina. Svrnuv okom samo na naslove njegovih knjiga, upitah se plaho: Kakav je bio čovjek taj tvoj stric? Ali tek kad sam stao čitkati po njegovu rukopisu! Ne znam, kako da ti ga definiram. Nit je to životopis, niti su zapisci, niti učeno djelo, al jest nešto, što se mojega srca primilo toli silno, toli jako, toli strogo i oštro, što mi je dušu pretreslo do dna. Čitao sam plemenite govore Mirabeau-a; al ne, to nije tako bilo. To je bilo kratko, isprsjecano, bodljikavo, toli logički, kao da ti je mraz pao na vrelo srce, kao da ti je sjeverna bura ohladila čelo, dok ležiš u vrućici; al opet je u ovim recima klilo. Bilo mi je, kao da iz svakoga retka vire te sive, ozbiljne oči mojega strica, nepomične i strašne, kao što su staklene oči egipatske mumije; — samo katkad, katkad sjevnulo bi u njima, al onda bi sjevnulo poput munje. Taj rukopis posta mojim evandjeljem.“

„Gdje ti je?“

„Kod kuće pod ključem, što ga kod sebe nosim.“

„A šta, šta je za Boga u tom čarobnom rukopisu?“

„Puno, — toliko toga, da ti ne umijem reći, šta je. Al prekrstio me je, pretvorio me je, stvorio me drugim čovjekom. Da, jedne se izreke sjećam: „Tu smo; — što li će od nas biti? Hoće li biti dobra, hoće li biti zla, hoće li nas izjesti? Ne će. Istina, u našim žilama ohladnjela je krv. Koliko je toga kremenja postalo blatom! Ali kad nijesmo ni kroz toliko stotina godina izginuli, ne čemo ni unaprijed. Samo kad će nam biti bolje? Prije ili kasnije? Kad budemo tvrdji, da! Kad bude čovjek zbilja čovjek, onako od glave do pete. Srce nam je živo, o da je toli živa i pamet! Mi smo plima i osjeka. To je naš smrtni grijeh. Znanje i poštenje, to su dva stožera našega spasa; svaka hinjena krika kuga je za nas. Tko si naš, onako ljudski naš, kao što je drenjedrenom, ne kipi, ne buni se, ne budi pjenušicom, budi octom u rani naroda svoga, — čovjek, u kom svaka žila dršće pravicom, u koga je mozak hladan, vrlo hladan, u koga je srce staklena leća, što skuplja nebesku vatru. Komedije će puno biti, mora biti i kritike. Mislite li, da je svaki pokret himbena lica sjajući obraz istinskog proroka? Mislite li, da svaki glumac gradi povijest svijeta? To je crno, vrlo crno i ljuto, ali je logički. Koliko sam ja vidio krabulja — smatrao sam ih idealima — pa sam ih bacio na smetište. Lutke, na čija usta drugi lažu! Ništa zato. Takov je svijet. Ne snebivaj se nikad! Ne sanjaj, da si na nebu ili u paklu, dok si na zemlji. Diagonala budi tvoj smjer, to je smjer sve djece Adamove. Al ne izlazi iz kola, koje je tvoje, koje ti je srodno. Bit ćeš kao zvijezda, koja se je odmakla od svoje kolotečine, koja se mora raspsrsnuti!“

„Dosta, dosta Eugenije,“ viknu Vladimir skočivši na noge, „tebi se tlapi, ti buncaš iz vrućice. Šuti za Boga!“

„Varaš se, brate,“ nasmiješi se Eugenij mirno, „moje bilo bije posve po pravilu, ja sam samo strićeve riječi naučio na pamet, pa ti ih kazujem.“

„Tvoj stric — ma tvoj stric je bio lud, Eugenije.“

„To rekoše Židije prorocima.“

„I ti to sve uzimaš za istinu?“

„Za svetu istinu.“

„Nazdravlje, brate!“

„Da, to je zdravlje, pravo istinsko zdravlje.“

„Ti bi mi se htio nametnuti liječnikom po receptu svojega strica.“

„Dakako.“

„Od koje bolesti da me liječiš?“

„Od pjesničke vrućice.“

„Zar je pjesničtvo grijeh?“

„Nije. Maštanje je samo bolest, prava poezija je sestra istine.“

„Ja da sam sanjar?“

„Najplemenitiji, al ti ćeš to biti i u praktičnom životu.“

„Pustimo budućnost, pustimo i politiku, drag Eugenije,“ trznu se Vladimir nešto zlovoljno. „Ti me, brate, ne ćeš prekrstiti, a ni ja, kako se čini, ne mogu svladati tvoje malodušnosti. Mladi smo jošte, pa ćemo, ako Bog da, svojima očima vidjeti tko je govorio pravo. Nu da ti povjerim novicu kojoj ćeš se zaista čuditi.“

(Nastavit će se.)